Θεατρικά

ΓΕΓΟΝΟΤΑ & ΖΗΤΗΜΑΤΑ

11

ΤΡΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ
ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΗ ΚΩΜΩΔΙΑ

Μελέτημα

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΔΥΟ ΚΩΜΩΔΙΩΝ

ΟΙ ΚΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

& Η ΤΥΦΛΟΜΥΙΑ

ΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1993

ΤΡΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ
ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1993 — ΤΕΥΧΟΣ 11
ΓΡΑΦΕΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ 19
114 72 ΑΘΗΝΑ. ΤΗΛ. 3630068 - 8829469
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΚΕΔΟΣ

Θεατρικά

ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ Α.Π.Θ.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Το Μακεδονικό και οι χειρισμοί του ανήκουν βέβαια στην αρμοδιότητα του Υπουργείου των Εξωτερικών και των διπλωματικών του υπηρεσιών. Ωστόσο το ζήτημα στη βάση του είναι ολοσδιόλου πολιτιστικό. Και δεν είναι φυσικά μόνο τώρα. Το θέμα της Μακεδονίας ήταν πάντα πολιτιστικό, όπως είναι και το θέμα του Αιγαίου, και το θέμα της Θράκης, που είναι και περισσότερο παραμελημένα. Γενικά το θέμα της εθνικής μας ταυτότητας, του διε θνούς μας γοήτρου, της ιστορικής μας υπόστασης είναι θέμα πολιτιστικό και μόνο. Αν έχουμε χάσει την έξωθεν καλή μαρτυρία και το κύρος που δικαιούμεθα στην παγκόσμια εκτίμηση είναι γιατί αφήνουμε να προβάλεται η πιο ανυπόληπτη πλευρά της εθνικής μας ζωής και παραμελούμε εγκληματικά αυτό που μας χαρακτηρίζει και μας καταξιώνει· τον πολιτισμό. Αλλά ας γυρίσουμε στο Μακεδονικό. Τίποτα δεν γίνεται στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής για να προβληθεί η ελληνικότητα της Μακεδονίας. Αυτή τη στιγμή έπρεπε να βουΐζει όλη η Ευρώπη με εκδηλώσεις ελληνικής πρωτοβουλίας που να έχουν σαν επίκεντρο το Μακεδονικό, με τρόπο έμεσο ή άμεσο. Πού είναι ένα ντοκυμανταίρ για την πορεία του Μεγαλέξανδρου; Πού είναι η θεατροποίηση μακεδονικών μύθων, παραδοσιακών τραγουδιῶν και παραλογών, ιστορικών περιστατικών από τον πρώτο (1878) και τον κατοπινό (1905) μακεδονικό ξεσηκωμό; Πού είναι οι τηλεοπτικές σειρές με υποθέσεις απ' την πολυκύμαντη ιστορία της Μακεδονίας; Γιατί το ΥΠΠΟ δεν προκηρύσει έναν διαγωνισμό για την συγγραφή θεατρικού έργου με θέμα απ' την ιστορία και την λαογραφία της Μακεδονίας;

Πολλά στοιχεία για θεατρικές παραστάσεις μπορούν να αντληθούν από αρχαία κείμενα, από μετακλασικά, από βυζαντινά, από δημώδη. Καλλιτεχνικός, πνευματικός και εθνικός οίστρος χρειάζεται και δεν υπάρχει. Οι διανοούμενοι παγιδευμένοι σε μια στείρα ανακύκλωση μηρυκάζουν και οι αρμόδιοι της Πολιτείας αδυνατούν να απεγκλωβιστούν απ' τις εισηγήσεις, τις γνωμοδοτήσεις και τις γραφειοκρατικές ανασχέσεις. Είναι καιρός να αφυπνισθούμε. Να κατανοήσουμε πως το πρόβλημα —το Μακεδονικό τώρα, το Εθνικό πάντα— είναι πολιτιστικό. Το σταθερό σημείο αναφοράς, το ιστορικό διαπιστευτήριο της μικρής μας χώρας είναι η μεγάλη πολιτιστική μας ιστορία. Ποια τυφλότητα και ποια αδράνεια δεν μας αφήνει να το δούμε, να το αξιοποιήσουμε να το προβάλουμε και να το επιβάλουμε στη διεθνή σκηνή; ■

Στο Εξώφυλλο σκηνή απ' την «Γέρμα» του Λόρκα του Θεάτρου «Τέχνης». Ρένη Πιττακή, Θόδωρος Γράμψας. «Πρώτη παράσταση μετά τον Κουν που διαθέτει κουνικό ήθος» γράφει ο Αδριανός Γεωργίου. (Σελ. 11).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 2. ΚΡΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ 5. Η ΥΒΡΙΣ ΣΤΟΝ ΣΑΙΞΠΗΡ ΚΑΙ ΤΟΝ ΜΟΛΙΕΡΟ 13. ΤΙΤΛΟΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑ 16. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ 21. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 24. ΤΡΙΑΝΤΑ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΚΘΒΕ 31. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΗ ΣΑΙΖΟΝ 1986/1987 35. ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ 43. ΣΕΡΡΕΣ - ΜΙΑ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ 45. ΚΑΒΑΛΑ - ΝΕΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΘΟΣ 52. ΕΔΕΣΣΑ - ΜΙΑ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ 58. ΒΕΡΟΙΑ - ΤΟ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ» ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΠΕΘΕ ΑΞΙΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ 69. Ο ΜΕΓΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ 76. ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ 83. ΠΕΡΙΘΕΩΡΕΩ-Ω 90. ΤΟ ΨΥΧΟΔΡΑΜΑ ΚΑΙ Ο ΗΘΟΠΟΙΟΣ 97. ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ 101. ΠΕΤΡΟΥ ΛΑΖΑΡΙΔΗ. «ΟΙ ΚΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ» - ΚΩΜΩΔΙΑ 108. ΑΝΔΡΕΑ ΝΙΚΟΛΑΡΑ «ΤΥΦΛΟΜΥΙΑ» ΚΩΜΩΔΙΑ 114.

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΗ ΣΑΙΖΟΝ '86-'87

Της Ηρώς Βακαλοπούλου

Φτωχή αλλά όχι πάμφτωχη, πολυδιάστατη αλλά όχι ιδιαίτερα αξιόλογη, δύσκαμπτη αλλά όχι σταθμευμένη, μονότονη αλλά όχι αδιάφορη, η θεατρική παραγωγή των μόνιμων θιάσων της Θεσσαλονίκης έχει να αντιπαλέψει με δύο «δράκους». Την οικονομική κρίση από τη μια μεριά και την πολιτιστική καθίζηση από την άλλη. Η χάϋνωση της τηλεόρασης, η αναπόφευκτη εμπέδωση του λαϊκισμού σε όλα τα επίπεδα πολιτιστικής δραστηριότητας, ο ερμητικός απομονωτισμός του ελιτισμού και η παντοδυναμία του μέσου γούστου των μαζικών επιλογών έχουν δώσει το προβάδισμα στο θρίαμβο της μετριότητας.

Εκτός όμως από αυτό το γενικό χνάρι, η κατάσταση της θεατρικής μας παραγωγής επιδεινώνεται από τον μεγάλο αριθμό των επαγγελματιών ηθοποιών, που απασχολημένοι, υποαπασχολούμενοι ή άνεργοι διεκδικούν ένα επάγγελμα δημιουργώντας αδιέξοδη αγωνία στο χώρο.

Το θέατρο πάντως συνεχίζει όπως πάντα τη νωχελική του πορεία μέσα στο χρόνο και σε πείσμα κάθε αντιξοότητας αποκαλύπτει την ακατάβλητη ζωτικότητά του. Αν και δυπρόσιτος ο χώρος μας και αρκετά αφιλόξενος, με περιορισμένες οικονομικές και καλλιτεχνικές συντεταγμένες, δεν πτόησε τις ομάδες των ηθοποιών, που τα τελευταία χρόνια οργάνωσαν νέα θεατρικά σχήματα, να σχηματίσουν θιάσους, αποδεικνύοντας παράλληλα με την ολοφάνερη απειρία τους δείγματα εξυπνάδας, χιούμορ, εφευρετικότητας, καλλιέργειας και ήθους. Είναι οι θίασοι που έδωσαν το πανηγυρικό παρών τους στις φετινές γιορτές «Ανοιχτού Θεάτρου» του Δήμου της Θεσσαλονίκης (ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1987) και που η παρουσία τους δημιούργησε κομφούζιο από αντιφατικές απόψεις και σχολιασμούς. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν όχι τόσο γύρω από την ποιότητα της δουλειάς τους, που ως επί το πλείστον ήταν ανεπαρκής, όσο για το γεγονός της παρουσίας τους και μόνο, με την οποία έβγαινε σε πρώτη παρατήρηση η εξαφάνιση από τη θεατρική ζωή της πόλης μας άλλων αξιόλογων θιάσων με επαγγελματισμό, θιάσων δοκιμασμένων, που αποτελούσαν κάποτε τη μόνιμη πηγή ελεύθερης θεατρικής δημιουργίας, και που σήμερα έχουν εξαφανισθεί.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΘΙΑΣΟΙ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΑΝ ΚΑΙ ΟΣΟΙ ΑΠΟΜΕΝΟΥΝ

Από το 1986 σταμάτησε η λειτουργία της «**Επιθεώρησης Δραματικής Τέχνης**» της κ. *Ρούλας Πατεράκη*, η τολμηρή προσφορά της οποίας, φέρουσα το στίγμα ενός δυσανάλογου προς το χώρο εστετισμού και σοφιστικής οπτικής, ήταν όαση στην πνευματική ερημιά, αλλά και καταδικασμένη εκ των πραγμάτων σε καλλιτεχνική απομόνωση. Μαζί με το κλείσιμο του θεάτρου της έπαψε να λειτουργεί και η ομώνυμη σχολή της, αφού τροφοδότησε τη Θεσσαλονίκη με ικανούς ηθοποιούς. Η απώλεια ήταν σοβαρή από κάθε άποψη και η καλλιτεχνική μετριότητα των χρόνων που μεσολάβησαν απέδειξε το μέγεθος του κενού. Η κ. *Ρούλα Πατεράκη* ήταν τελικά μια εκκεντρική γέφυρα ανώτερης θεατρικής ποιητικής στάθμης, που συνέδεε τη ντόπια ελληνική πραγματικότητα με την παραγωγή και το επίπεδο των καλλιτεχνικών επιτευγμάτων της Ευρώπης. Οι παραστάσεις της, εκτός του ότι έφεραν την ισχυρή προσωπικότητα του δραματουργικού και συγγραφικού της οίστρου, πάντα με την πρόθεση να μιλήσουν για συγκεκριμένες φόρμες και τεχνικές, κάθε φορά στρέφονταν σε άλλους προσανατολισμούς, αποδεικνύοντας τη μανιώδη αγωνία της αναζήτησης και της τελειότητας που διακατείχαν τη κ. *Ρούλα Πατεράκη* σαν δημιουργικό άνθρωπο του θεάτρου. Επειδή όμως η δουλειά της, όπως κάθε πειραματική δημιουργία έρευνας άφηνε ανολοκλήρωτα ορισμένα στίγματα από το σκεπτικό της, και επειδή το μέσο μαζικό κοινό απόφευγε τη δύστροπη φύση των εγκεφαλικών αναλύσεων των κειμένων της, το θέατρό της εκβιάστηκε πνευματικά και οικονομικά ως την τελική καταστροφή, σαν ανεδαφικό και αντιπαραγωγικά πρωτοποριακό, και καταδικάστηκε να παραμεριστεί.

Άλλο αξιοπρόσεχτο θεατρικό σχήμα της πόλης μας ή-

Σαν μια τυχαία ρίψη πάνω στο χάρτη της πρόσφατης θεατρικής δραστηριότητας της Θεσσαλονίκης, το παλαιό αυτό κείμενο της έγκριτης κριτικού, σημαδεύει το έτος 1986 και τραβάει την προσοχή μας σε κείνη την εποχή. Οι κρίσεις και οι εκτιμήσεις της Ηρώς Βακαλοπούλου που εκτίθενται παρακάτω με αναδρομική ισχύ, είναι αδημοσίευτες γιατί το άρθρο της προοριζόταν για μια ετήσια θεατρική έκδοση που δεν έγινε τότε. Αποτελούν ωστόσο πολύτιμες μαρτυρίες για την στοιχειοθεσία της θεατρικής δεκαετίας της συμπρωτεύουσας και με την παράθεση πολλών άλλων στοιχείων καθώς και με τα νεώτερα συμπεράσματα και τις πρόσφατες κρίσεις που θα ακολουθήσουν στο επόμενο τεύχος, θα συμπληρώσουν μια συγκριτική εικόνα του διαστήματος που μεσολάβησε.

ταν το **«Καφέ-Θέατρο»** που ίδρυσαν οι *Φούλης Μπουντούρογλου* με τη *Δέσποινα Πανταζή*. Αυτός ο θίασος, αφού έδωσε ευχάριστες παραστάσεις επί σειρά ετών, διαλύθηκε το 1976, και τα στελέχη του ακολούθησαν δύο δρόμους. Ο ενας ήταν ο σχηματισμός του θιάσου **«Θεατρική Διαδρομή»** με επικεφαλής τον *Φούλη Μπουντούρογλου* που μετά από τροχιά ενός χρόνου σε έργα σύγχρονου προβληματισμού διαλύθηκε απότομα και οριστικά. Ο δεύτερος δρόμος ήταν ένας άλλος θίασος, που με τον τίτλο **«Στούντιο 85»** και πολύ καλές προδιαγραφές, έπαιξε σε σκηνοθεσία της *Δέσποινας Πανταζή* τις «Νεφέλες» του Αριστοφάνη, σε μια παράσταση δυναμικής παρωδίας του αρχαίου κειμένου, με στοιχεία ροκ όπερας, που ευφάντασια είχε διασκευάσει ο κ. *Πάνος Θεοδωρίδης*. Παρά τις επίσημες ανακοινώσεις αυτού του θιάσου ότι θα ασχοληθεί με δραστηριότητες γύρω από το θέατρο, τον κινηματογράφο και το VIDEO, στα επόμενα χρόνια δεν έδωσε σημεία ζωής.

Ένα άλλο θέατρο, το κύριο ελεύθερο θέατρο σε σειρά αρχαιότητας στο χώρο της Θεσσαλονίκης, είναι το **«Θεατρικό Εργαστήρι»**, με καταξιωμένη θητεία στη συνείδηση της πόλης, με λαμπρό παρελθόν σε όλα τα είδη του ελληνικού και ξένου δραματολογίου. Το είδαμε κι αυτό με λύπη να αποδυναμώνεται για να καταλήξει τον χειμώνα που πέρασε να περιοριστεί στην παράσταση ενός μόνο έργου στο ιδιωτικό του θέατρο «ΑΝΕΤΟΝ». Παίχτηκε ο «Χαμένος Χρόνος» του *Τζων Χόπκινς* σε σκηνοθεσία του κ. *Γιώργου Ρεμούνδου*.

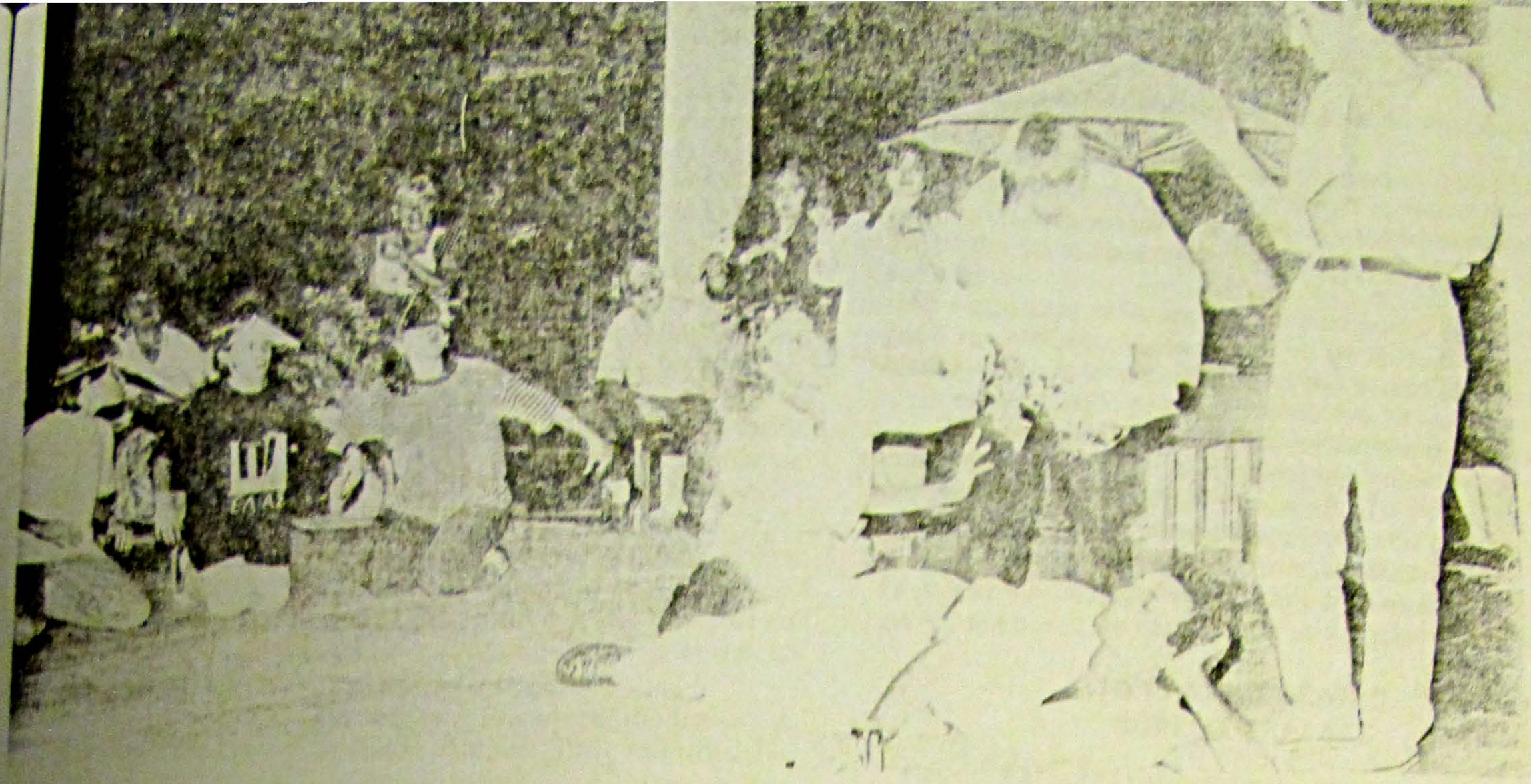
Υπάρχει τέλος το **«Καφέ-Θέατρο»** της **Αντιγονιδών**, ένας ανεξάρτητος θίασος νέων ανθρώπων, που από χρόνια είναι αφιερωμένοι στην μουσική κωμωδία και σε επιθεωρήσεις. Το 1986/87 ανέβασαν τους «Κουραμπιέδες» του *Γιώργου Χασάπογλου* σε σκηνοθεσία της κ. *Ελένης Καρπέτα*, διέκοψαν όμως σύντομα τις παραστάσεις για να συνεχίσουν με επιθεώρηση.

Με την ολική σχεδόν εξαφάνιση των βασικών παραδοσιακών ελεύθερων θιάσων της Θεσσαλονίκης, πρωταγωνιστές του χώρου απομένουν δύο αξιόλογα και πολλά υποσχόμενα θεατρικά σχήματα.

Το πρώτο από αυτά είναι η **«ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ»** με θητεία εννέα χρόνων και πολύπλευρη προσφορά στο βορειοελλαδίτικο χώρο. Είναι ο συνεπέστερος, από άποψη ποιότητας, καλλιτεχνικής πορείας και ισορροπίας ανάμεσα στο φορμαλισμό και το κοινωνικό μήνυμα του θεάτρου, ελεύθερος θίασος που τη στιγμή αυτή διαθέτει η πόλη μας. Δίνει παραστάσεις στο θέατρο «ΑΜΑΛΙΑ», και παραμένει από την ίδρυσή του κάτω από την καλλιτεχνική φροντίδα του θεατρολόγου κ. *Νικηφόρου Παπανδρέου*. Έχει παρουσιάσει έργα *Σαίξπηρ, Αριστοφάνη, Μπεν Τζόνσον, Μαριβώ, Τσέχωφ, Λόρκα, Φ.Μ. Κάνιν, Α.Ρ. Γκέρνυ, Μισίμα, Μπρεχτ, Λούλας Αναγνωστάκη, Ηλία Καπετανάκη* και *Γκολντόνι*, και τελεί υπό την αιγίδα της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας «Τέχνη». Σταθερή στον αρχικό στόχο της να προωθήσει την έρευνα και τον προβληματισμό πάνω στην πρακτική του θέατρου, στοχεύοντας παράλληλα στην θεατρική αποκέντρωση και την επαφή με το πλατύ κοινό, η «Πειραματική Σκηνή» είναι ο μόνος θίασος της Θεσσαλονίκης που κράτησε το πολιτιστικό του παρών σε ανώτερο επίπεδο, συμμετέχοντας σε ελληνικά και ξένα φεστιβάλ, παίζοντας σε γειτονιές και στην επαρχία, εκδίδοντας για κάθε παράσταση το θαυμάσιο περιοδικό-πρόγραμμα «Θεατρικά Τετράδια» και παρουσιάζοντας λογοτεχνικά βραδυνά με απαγγελόμενα κείμενα γνωστών ποιητών μας (Ρίτσος, Ελύτης, Τσίρκας, Βάρναλης).

Στις αρχές του 1986/87 η «Πειραματική Σκηνή» παρουσίασε τις «Νύχτες Χαμένων Ερώτων» του *Γιούκιο Μισίμα*, μια τρίπραχτη λυρική σύνθεση με την οποία ο συγγραφέας Μισίμα προσπαθεί να αποδόσει την παραδοσιακή φόρμα του θεάτρου Νο πάνω σε δικά του ποιητικά κείμενα με σύγχρονη ποιητική αντίληψη, που κλιμακώνονται στα όρια της ζωής και του θανάτου. Το έργο ήταν μια θαυμάσια σύνθεση με μαγευτικές λυρικές εντάσεις, με πάθος και θεατρικό στυλιζάρισμα, στα γιαπωνέζικα μέτρα, την οποία ο θίασος της «Πειραματικής Σκηνής» με την καθοδήγηση του κ. *Νίκου Χουρμουζιάδη* προσπάθησε να μεταφέρει στο δυτικό ταμπεραμέντο, τηρώντας μια αξιοπρεπή ισορροπία των αναλογιών σε θέματα αισθητικής και ύφους. Το αποτέλεσμα είχε μερική μόνο ειλικρίνεια, ο θίασος δεν κατέχει ούτε ψήγματα από τη μακρόχρονη εξοικείωση με την οποία κατακτάται το γιαπωνέζικο στυλ, που σμιλεύεται από αιώνες με συμβατική ακαδημαϊκή πίστη από αφιερωμένους ηθοποιούς. Ο Έλληνας θεατής πάντως είχε την ευκαιρία να απολύσει ένα ιδιαίτερο ποιητικό κλίμα εξωτικού χαρακτήρα, και να μελετήσει την ιδιοσυγκρασία ενός διάσημου στη δύση γιαπωνέζου ποιητή.

Στη μέση του χρόνου 1986/87 ο θίασος ανέβασε τον «Καλό άνθρωπο του Σε Τσουάν» του Μπέρτολντ Μπρεχτ σε σκηνοθεσία του κ. *Νίκου Χουρμουζιάδη*. Ακολουθώντας τη φόρμα του φτωχού ρεαλισμού, και παραμελώντας τη δραματική υποσημείωση της υποδορροίας τεχνικής του μπρεχτικού κώδικα, η παράσταση οδηγήθηκε σε συγκινησιακές απλοποιήσεις και σε λυρική φλυαρία που αφαίμαξαν τις δυνατότητες μιας περισσότερο νοητικής ερμηνείας. Στα «ΔΗΜΗΤΡΙΑ» τα φετεινά η «Πειραματική Σκηνή» παρουσίασε στο Θέατρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, όπου στεγάζεται το Κ.Θ.Β.Ε., την «Τριλογία του Παραθερισμού» του *Κάρλο Γκολντονι*, μια πρόσχαρη και αρκετά ειρωνική ανάλυση του μιμητισμού της αριστοκρατικής ζωής από τους αστούς, με αρκετές ανάλαφρες δόσεις τυπικής ψυχογραφίας και συναισθηματισμού. Ο άλλος άξιος λόγου ελεύθερος που εργάζεται αυτή τη στιγμή στη Θεσσαλονίκη είναι **η «Ομάδα Θεατρικής Αναζήτησης»** που λειτουργεί υπό την αιγίδα της «Λέσχης Γραμμάτων και Τεχνών», με οργανωτή και σκηνοθέτη της τον κ. *Αχιλλέα Ψαλτόπουλο*. Αυτός ο θίασος, μετά από μερικά άνισα βήματα, κατάφερε, από το 1985 μέχρι σήμερα, να ορθοποδήσει σε μια σειρά καλών παραστάσεων. Το γενικό πανόραμα «Πολυμπέκετ» οδήγησε στην ωραία παράσταση του «Ξαφνικά Πέρσι το Καλοκαίρι» του *Τένεσυ Ουίλλιαμς*, και στο «Πυροβολείστε το φεγγάρι» των *Σίγκαλ-Ταίηλορ*. Ο θίασος έχει το μειονέκτημα ότι δεν διαθέτει μόνιμη στέγη και κατά καιρούς φιλοξενείται για μικρά διαστήματα σε διάφορα πολιτιστικά κέντρα και θέατρα. Στο «Πυροβολείστε το Φεγγάρι» έδωσαν το πανόραμα της σύγχρονης υπαρξιακής ανασφαλείας με δυο μονόπρακτα. Τους «Δακτυλογράφους» του Αμερικάνου *Μάρραιη Σίγκαλ*, ένα κωμικοτραγικό σκιτσάρισμα της κοροϊδίας της ζωής μέσα από τη φαγάνα του κοινωνικού συστήματος, βασισμένο στο ύφος του παράλογου, και την «Αλλεργία» του Σκώτου *Σεστ Ταίηλορ*, που ήταν ένα μπουρλέσκο θεατρικό παιχνίδι πάνω στην σύνθεση της ψυχοπνευματικής προσωπικότητας του σημερινού ατόμου. Ενιαίος άξονας των δυο μονόπρακτων ήταν ο συνθλιβόμενος από τα αφυδατωμένα συστη-

Σκηνή από αυτοσχεδιαστικό χάπενινγκ της «Παράθλασης» στους Δελφούς, σάτιρα μετά τό τέλος της διοργάνωσης παραστάσεων αρχαίου δράματος με την συμμετοχή θιάσων όλης της Ευρώπης το καλοκαίρι του 1990.

ματα αξιών άνθρωπος, και η αποδόμηση της προσωπικότητάς του σε όλα τα επίπεδα.

ΝΕΟΕΜΦΑΝΙΖΟΜΕΝΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΘΙΑΣΟΙ

Χαρακτηριστικό στοιχείο των γιορτών «Ανοιχτού Θεάτρου», το καλοκαίρι που μας πέρασε ήταν η ξαφνική παρουσία έξι νέων θιάσων, μερικών πρωτοεμφανιζόμενων, με παραστάσεις που η στάθμη τους κυμαινόταν από τη μερικά ερασιτεχνική προσπάθεια, ως την ελπιδοφόρα αισιοδοξία νεοεμφανιζόμενου θιάσου.

Το θέατρο «ΠΑΡΑΓΚΑ», ιδρύθηκε το 1980 κι έδωσε παραστάσεις σε ελληνικά έργα. Στις γιορτές «Ανοιχτού Θεάτρου» 1986/87, έπαιξε το «Γιατρό με το στανιό» του *Μολιέρου* και ξεκίνησε τη χειμερινή σαιζόν του με το ίδιο έργο.

Η θεατρική ομάδα «ΠΑΡΑΘΛΑΣΗ», με διετή παρουσία στα θεατρικά δρώμενα της πόλης, έπαιξε μια διασκευή του «Κύκλωπα» του *Ευριπίδη* σε σκηνοθετική διασκευή της κ. *Μόνας Κιτσοπούλου*, που δούλεψε την άποψή της με συνέπεια, χιούμορ και διανοητικό φλέγμα. Ο θίασος δεν έχει σταθερή στέγη.

Το «ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΕΝΑΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ» εργάσθηκε από το 1982 με το όνομα θέατρο «Τ-Μ». Από πέρισυ έχει αποκτήσει το μικρό θεατράκι του με δυναμικό τριανταπέντε θέσεων στο «Κέντρο Τέχνης Θεσσαλονίκης». Στις γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου του 1986/87 παρουσίασαν τα «Κωμικά Μυστήρια» των *Ντάριο Φο-Φράνκα Ράμε*, μια συρραφή από θεατρογραφήματα των δύο ιταλών συγγραφέων, διασκευασμένα «επί το ελληνικώτερον» από τους κ. *Σόλωνα Αρτσανίδη* που είχε την επιμέλεια της σκηνοθεσίας και τον ηθοποιό του θιάσου κ. *Ιεροκλή Μιχαηλίδη*. Τη στιγμή αυτή ο θίασος παρουσιάζει τη «Μαριάνα Πινέδα» του Φρεντερίκο Γκαρθία Λόρκα.

Η Εταιρία Θεάτρου «ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ» ιδρύθηκε το Νοέμβρη του 1986 από ερασιτέχνες φοιτητές των Φοιτητικών Εστιών Θεσσαλονίκης. Με τη σκηνοθετική καθοδήγηση της κ. Λίνας Λαμπράκη (ηθοποιού του Κ.Θ.Β.Ε.) και τη διδασκαλία του σκηνοθέτη κ. *Παύλου Παναγόπουλου*, παρουσίασε στις φετινές γιορτές «Ανοιχτού Θεάτρου» το σύντομο μονόπρακτο του *Άγγελου Βλάχου* «Η κόρη του παντοπώλου». Η παράσταση,, αν και βασισμένη σε ενστιχτώδη προσόντα και το μεράκι των ερασιτεχνών ηθοποιών, είχε χιούμορ, φαντασία, πετυχημένο γκροτέσκο και άφησε πολύ καλές εντυπώσεις.

Το «ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» παρουσίασε στις φετινές γιορτές «Ανοιχτού Θεάτρου» το έργο «Οι Αλεπούδες της Εξουσίας» του Βραζιλιάνου συγγραφέα Γκιλιέρμι Φιγκειρέντο. *Ο θίασος έχει δώδεκα χρόνων αποκλειστική προσφορά στο χώρο του «Παιδικού Θεάτρου» και εμφανίζεται για πρώτη φορά με ενήλικη διάσταση.*

Τέλος υπάρχει και ο ***«ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ»****, που οργανώθηκε μόλις τον Οκτώμβρη του 1986, για να παρουσιάσει τον Αύγουστο του 1987 στις «Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου» το έργο του Βασίλη Μητσάκη* «Η δική μας οικογένεια», παράσταση με καταφανή ερασιτεχνική υποδομή.

Υπήρξαν προσπάθειες να δημιουργηθούν ανεξάρτητα δημοτικά θέατρα στους δήμους της πόλης μας με σκοπό την αποκέντρωση και την ανεξάρτητη ανάπτυξη θεατρικών πυρήνων στην περιφέρεια. Δυστυχώς, όπως έδειξαν οι συνθήκες, το πείραμα δεν καρποφόρησε. Τη χρονιά που πέρασε ξεχώρισε η παράσταση του «Φονιά» του *Μήτσου Ευθυμιάδη* από το Δημοτικό Θέατρο Πολίχνης σε σκηνο-

θεσία της κ. *Τώνιας Μαρκετάκη*, μια τραγική κωμωδία των ελληνικών ηθών, με ψυχολογικές και υπαρξιακές προεκτάσεις θρίλλερ. Το κοινό της Πολίχνης δεν στήριξε το έργο.

Γενικότερα διαπιστώνουμε ότι τα ελεύθερα θέατρα της Θεσσαλονίκης έχουν διάθεση να κινηθούν στο ελληνικό και το ξένο ρεπερτόριο της σύγχρονης παραγωγής. Το θέατρο συνεχίζει πάντα να ελκύει ταλαντούχους ανθρώπους, γι' αυτό είναι αθρόα η προσέλευση στο επάγγελμα του ηθοποιού, γεγονός που παρουσιάζει ειδικά προβλήματα στον επαγγελματισμό τους.

Οι ελεύθεροι θίασοι της Θεσσαλονίκης ξεκινούν παντοτε με ενθουσιασμο και γνησιότητα, αλλά αναγκάζονται σε λίγο να υποταχθούν στο νεύρο, τις αυξομοιώσεις και τις ανακατατάξεις του έντονα μεταλλασσόμενου κοινωνικού φάσματος.

Το κοινό σήμερα αφοσιώνεται στην τηλεόραση και τις βιντεοκασέτες, κάνοντας σπαγγορραμμένους υπολογισμούς για τις τιμές δήθεν των εισιτηρίων των θεάτρων και των κινηματογράφων, που δεν ευσταθούν, αν μελετηθεί ο σπάταλος τρόπος της κοινωνικής μας ζωής.

Γι' αυτούς τους λόγους, πριν βιαστούμε να αποδώσουμε σκληρά και απερίφραστα ευθύνες στην ποιότητα των παραστάσεων των ελεύθερων θιάσων, οφείλουμε να αναφέρουμε πρωταρχικά την ευθύνη που έχει το κράτος και ο κοινωνικός περίγυρος απέναντι στο θεσμό του θεάτρου, και να μετρήσουμε τα κίνητρα που παράγουν οι συνθήκες για το νέο ηθοποιό. Όπως ξέρουμε, η κρατική μέριμνα πάντα καλλιεργούσε ζητήματα της θεατρικής παιδείας και παραγωγής, και αποτέλεσμα αυτής της αδιαφορίας είναι η εξάπλωση του εμπορικού θεάτρου και της ερασιτεχνικής παραγωγής, που τα τελευταία χρόνια ορθώνονται και διεκδικούν θώκους επαγγελματικού κύρους. Ο ερασιτεχνισμός είναι χρήσιμος για πολιτιστική και κοινωνική καλλιέργεια, σωτήριος πιθανόν σε απομακρυσμένες περιοχές, αλλά είναι απόλυτα επιζήμιος για την εξέλιξη και την ολοκλήρωση της καλλιτεχνικής έκφρασης, γιατί παράγει και αναπτύσσει τα ελαττώματα, με σιγουριά. Η παραγωγή, επομένως των ελευθερων θιάσων της Θεσσαλονίκης δείχνει, με την πεισματικά ζωντανή μετριότητά της, τον κοινωνικο και οικονομικό δείκτη των καλλιτεχνικών δυνατοτήτων της θεατρικής παραγωγής στο χώρο μας.

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ

Τα τελευταία δέκα χρόνια είχαμε ζωηρή κίνηση στο παιδικο θέατρο, που την αποκλειστικότητά του είχε ώς τότε η κ. *Μαίρη Σωίδου*, η πρώτη διδάξουσα με αυταπάρνηση και σοβαρό το θεατρικα αναπαριστωμένο παιδικό παραμύθι σε παιδιά.

Σήμερα αρχίζουν να κυριαρχούν οι εντεχνες παιδικές σκηνες, με εργα που τα παίζουν επαγγελματίες ηθοποιοί, και με παραστάσεις που πληρουν όλες τις προϋποθέσεις τεχνικής και καλλιτεχνικής φροντίδας, που είναι απαραίτητες στο θεατρο των ενηλίκων.

Από τις ελεύθερες παιδικές σκηνες ξεχωρίζει το «Νέο Θέατρο Θεσσαλονίκης», που εδώ και τρία χρόνια δίνει στο Κινηματοθέατρο «ΑΘΗΝΑΙΟ» παραστάσεις με έργα *Ξανθούλη, Ζέη, Καλαντζόπουλου, Άντερσεν* κλπ. Στο «Νέο Θεατρο» σκηνοθετεί ο κ. *Στέλιος Γούτης* και οι υπεύθυνες παραστάσεις του έχουν κερδίσει το πλατύ κοινό της Θεσσαλονίκης για την ποιότητα και την αισθητική τους. Τελευταίο έργο του θιάσου ήταν «Τα καινούργια ρούχα του Βασιλιά» του *Άντερσεν*, παρωδιακή γελοιοποίηση της ανθρώπινης ματαιοδοξίας στο πρόσωπο του βασιλικού θεσμού της εξουσίας.

Επίσης και το Κ.Θ.Β.Ε. από αρκετά χρόνια διαθέτει μόνιμη παιδική σκηνή, με ηθοποιούς δικούς του, η οποία ανεβάζει έργα σε μια μικτή τεχνική κουκλοθέατρου και πρόζας. Η θεματογραφία αυτών των έργων αφορά τα πολύ μικρά παιδιά.

Μια αξιόλογη αλλά αρκετά «περιθωριακή» δουλειά στο χώρο του παιδικού θεάτρου έχει να επιδείξει ο Δήμος Καλαμαριάς της Θεσσαλονίκης, που από πέρισυ ίδρυσε μόνιμη θεατρική ομάδα στο Πολιτιστικό του Κέντρο. Στο θέατρο αυτό σκηνοθετεί η κ. *Αγγελική Σιαπάτρα* και εντυπωσιάζει με την εμπνευσμένη υποκριτική καθοδήγηση παιδιών από έξι μέχρι δεκαπέντε χρόνων. Το τελευταίο τους έργο ήταν το «Όνειρο του Σκιάχτρου» του *Ευγένιου Τριβιζά* και η παράστασή τους ήταν εκπληκτική. Δυστυχώς εργάζονται περιορισμένοι στο Δήμο Καλαμαριάς, με ελάχιστες ευκαιρίες να πλησιάσουν το κέντρο της πόλης.

ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πέντε Έλληνες συγγραφείς και τέσσερις αλλοδαποί κάλυψαν κατά την σαιζόν 1986/87 την παραγωγή του Κρατικού Θεάτρου Βόρειας Ελλάδος. Παραγωγή καθολου ευκαταφρόνητη και συχνά αξιοπρόσεκτη καλλιτεχνικά.

Το ξεκίνημα έγινε με τρεις επαναλήψεις από επιτυχίες της προηγούμενης χρονιάς. Παίχτηκε πρώτα το έργο της νεαρης Αγγλίδας συγγραφέως *Λουίζ Πέντζ* «Σαλόνικα», ένας απλός ποιητικός μύθος με στοιχεία ρεαλισμού και φαντασίας, που μέσα από αυτόν η συγγραφέας επηρεασμένη από τα γεγονότα του πρώτου παγκόσμιου πολέμου, δεν λίγει με χιούμορ και μελαγχολία στα μάτια των θεατών, το κυκλικό στίγμα τριών γενιών, θυμάτων του ιστορικού γίγνεσθαι, καθράροντας τα απλά φυσικά χαρίσματα των ανθρώπινων συμπεριφορών απέναντι στον κατάψυχρο θάνατο και τη γοητευτική αστραποβολή ενός νυχτερινού ουρανού. Η παράσταση σκηνοθετήθηκε από τον κ. *Γιάννη Ιορδανίδη*.

Δεύτερη επανάληψη ήταν το έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη «Τα 4 πόδια του τραπεζιού», μύθος με κοινωνική αλληγορία που προσπαθεί να απομυθοποιήσει το μεγάλο κεφάλαιο στον τόπο μας, με βάση τις σύγχρονες ιδεολογικές συντεταγμένες του χώρου.

Τρίτο σε σειρά επανάληψης, «Τα ξαδέλφια» του *Κωνσταντίνου Θλιμμένου*, τοποθετείται στα πλαίσια της κωμικής ηθογραφίας με υπαρξιακές και κοινωνικές προεκτάσεις που αποβλέπουν στο να υποδείξουν τα ατομικά σύνδρομα των προσώπων και το αλλόκοτο αλλαλούμ της ασυνεννοησίας που μας χαρακτηρίζει σαν συνειδήσεις.

Από πέρισυ, το παλιό «Βασιλικό Θέατρο» που είναι χτισμένο απέναντι απο το Λευκο Πύργο ανακαινίστηκε και στέγασε τη δεύτερη μεγάλη σκηνή του Κ.Θ.Β.Ε. Παίχτηκε πρώτα η παράσταση του έργου του *Γιώργου Θεοτοκά* «Το παιχνίδι της τρέλλας και της φρονιμάδας», σε σκηνοθεσία της κ. *Χαράς Κανδρεβιώτου* και η *Μίνου Βολανάκη*. Το έργο αυτό βασίζει το μύθο του στον θρύλο του αρσενικού γυναικοκατακτητή βασιλιά Ανδρόνικου Α' του Κομνηνού, απο τον οποίο έχει εμπνευσθεί και το θέμα του το ακριτικό τραγούδι «του Μαυριανού και της αδελφής του». Είναι κείμενο λεπτότεχνης δραματουργίας με εξυπνα επεξεργασμενες κωμικές καταστάσεις και λόγιο γούστο. Ταυτόχρονα με το «Παιχνίδι της τρέλλας και της φρονιμάδας» η